

СЕКЦІЯ 3
ГУМАНІТАРНИЙ ДИСКУРС: РЕЗУЛЬТАТИ
НАУКОВИХ ПОШУКІВ

ІНФОРМАТИЗАЦІЯ, ЯК НАРАТИВ РОЗВИТКУ
ПОСТІНДУСТРІАЛЬНОГО СУСПІЛЬСТВА:
ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ

Онищенко А. С., Кот Т. Ю.

КПНЗ «Київська Мала академія наук учнівської молоді»

«Хто володіє інформацією, той володіє світом»

Натан Ротшильд

Суспільство, у своєму розвитку має певну циклічність, певний алгоритм. В середині ХХ ст. починає викристалізовуватись нова цивілізаційна модель, яка врешті призвела до формування постіндустріальної (інформаційної) формації – постіндустріального суспільства. Історія виникнення концепції постіндустріального суспільства бере свій початок з робіт австрійсько-американського економіста дослідника Фріца Махлупа, який у 1933 р. став вивчати вплив патентів на наукові дослідження. Він увів у науковий обіг поняття «індустрія знань», до якої він включив п'ять секторів інформаційної діяльності у суспільстві: освіта, наукові дослідження і розробки, засоби масової інформації, інформаційні технології та інформаційні послуги [1]. Слід зауважити, що вказана концепція зароджувалася і набула початкового розвитку саме у державах, в яких інформація на певному етапі еволюції суспільства почала відігравати роль одного з основних економічних ресурсів, таких як: земля, надра, вода, ліси тощо.

Саме термін «постіндустріалізм» вперше було запропоновано на обговорення англійським вченим Аалто Пентті ще на початку ХХ ст. Водночас з'явилося початкове визначення – стан суспільства, яке постане після розвалу «індустріалізму». Поява безпосередньо терміну «інформаційне суспільство» та перших його концепцій пов'язана з Японією – першою країною у

світі, де ще в 60-х–70-х рр. XX ст. сформулювали чітку теорію постіндустріального суспільства. На думку деяких вчених, історія постіндустріального суспільства бере початок з наукових робіт японського вченого Тадао Умесао. Інші ж вважають, що першопроходцем став Юдзіро Хаясі, який у 1969 р. висунув і популяризував теорію інформатизації в книзі «Інформатизоване суспільство: від індустріального суспільства до інтелектуального суспільства» [2].

Ще одним вченим, який стояв у витоків концепції постіндустріального суспільства та її практичної реалізації в Японії, вважається професор Університету Аоморі і засновник Інституту інформаційного суспільства Йнедзі Масуда. Він першим чітко сформулював напрями розвитку постіндустріального суспільства, вбачаючи в них передусім комп'ютеризацію соціальної та економічної сфер держави, а у якості головного продукту інформаційного суспільства – інформацію, технології та знання [3]. Таким чином, з огляду на їхній без перебільшення визначальний науковий внесок Т. Умесао, Ю. Хаясі та Й. Масуда із упевненістю можна загалом вважати основоположниками концепції інформаційного (постіндустріального) суспільства.

Із часом ідеї інформаційного суспільства зацікавили світову наукову спільноту та надихнули їх на нові дослідження, які пізніше дадуть новий поштовх у розвитку постіндустріального суспільства. Так найдокладніше модель інформаційного суспільства спрогнозував Елвін Тоффлер (1928–2016) у роботі «Третя хвиля», де він описує три типи суспільства, використовуючи алегорію з хвилями – кожен новий тип суспільства, наче хвиля, виштовхує попередній на «узбіччя» історії [4]

Безсумнівно, що ця постіндустріальна парадигма людського буття у межах інформаційного суспільства, суспільні відносини, які виникають стосовно виробництва, розподілу, споживання інформації, інформаційної продукції та інформаційних послуг не можуть існувати поза межами правового поля та потребують належного осмислення й оцінки, а відтак – адекватного та ефективного правового регулювання.

Процес переходу від індустріального до

постіндустріального (інформаційного) суспільства, який пройшов етапи концептуальних теоретичних конструкцій, емпіричного втілення у техніці, економіці, культурі і, врешті, легітимації в галузях та інститутах національного і міжнародного права, наразі не досяг завершення, що пояснюється постійним ускладненням інформаційних відносин та відсутністю гомогенності у підходах до їхнього правового регулювання.

Слід зауважити, що інформаційне суспільство є предметом досліджень не тільки науковців-правників, але й соціологів, політологів, економістів та ін. з огляду на його «масивність», складну структурно-системну будову, різноплановість як явища, а також вплив інформації на суспільні відносини всіх сегментів людського життя. А відтак, дослідження постіндустріального суспільства триває і сьогодні. Але важливо пам'ятати, що без розуміння історії розвитку відповідної моделі суспільства дані напрацювання були б неможливими.

Список використаних джерел

1. Дубиківський С. Л. Теорія інформаційної економіки та розвиток інформаційної економіки в Україні. Вчені записки Університету «КРОК». 2013. Вип. 34. С. 37-43.
2. Крегул І.Ю. Співробітництво України з міжнародною організацією ЮНЕСКО у сфері правового забезпечення розвитку інформаційного суспільства в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2012. 20 с.
3. Мукомела І. В. Ідея інформаційного суспільства в концептуальних розробках Й. Масуди. Форум права. 2014. № 3. С. 254-258.
4. Лях В. Інформаційне суспільство і пошуки нової освітньої парадигми. Філософія освіти. 2009. № 1-2 (8). С. 24-38.

ПСИХОЛОГІЧНІ НАВАНТАЖЕННЯ ПІДЛІТКІВ У СУЧАСНОМУ СВІТІ

Колесник Л.А., Пустильник О. С.

*Криворізький державний педагогічний університет,
м. Кривий Ріг*

Сучасний світ має скоординовані системи навантаження на психологічний стан підлітка. Підвищена емоційність,